

Nr 58.

Av herr **Andersson** i Igelboda, om sådan ändring i förordningen om landsting, att stad må under viss förutsättning kunna förenas med domsaga till en valkrets.

Enligt 2 § i förordningen om landsting skall, för utseende av landstingsmän, länet indelas i valkretsar särskilt för landsbygden och särskilt för städerna.

Bestämmelsen om att städer och landsbygd skola utgöra särskilda valkretsar var nödvändig, så länge de hade att utse landstingsmän efter olika grunder, men sedan denna bestämmelse upphört torde det böra tagas under övervägande, huruvida något skäl vidare förefinnes för att bibehålla den nu gällande åtskillnaden mellan land och stad i avseende å valkretsindelningen.

Bestämmelsen i fråga tillkom otvivelaktigt under intryck av den uppfattningen, att stad och land hade skilda intressen att bevaka i landstingen, många ansågo till och med, att tingen huvudsakligen skulle komma att syssla med landsbygdens angelägenheter, så att det kunde sättas i fråga, huruvida städerna alls skulle deltaga i desamma. De år som gått sedan 1862, då landstingen infördes, ha dock givit en helt annan erfarenhet. Någon intresse motsättning mellan stad och land har ej förmärkts, åtminstone icke på senare tiden, och den proportionellt starkare representation, som städerna haft gent emot landsbygden, har därför också ansetts, utan fara för landsbygdens övervikt, kunnat avskaffas. Däremot har bestämmelsen om, att stad och land skola utgöra särskilda valkretsar bibehållits, utan att något annat skäl därför kunnat åberopas, än att bestämmelsen vunnit hävd, och att dess avskaffande måhända skulle synas städerna ägnat att medföra en ytterligare förskjutning till deras nackdel.

Bestämmelsen medför emellertid ganska stora olägenheter, bland annat därigenom att en valkrets omfattande småstäder får en mycket spridd form, och detta blir i ännu högre grad fallet genom den utökning av valkretsarnas storlek, som beslutades i samband med röststrätsreformen vid urtima riksdagen 1918. I detta fall kan Stockholms län giva ett exempel. Där äro länets alla städer, utom Södertelje, sammanförda till en valkrets, således

omfattar denna valkrets 6 städer spridda över hela länet. Frånsett omöjligheten för valmännen i de olika städerna att lära känna de kandidater, som skola väljas, medför denna valkretsindelning många praktiska svårigheter, såväl vid uppsättande av kandidater, som vid förberedande av valet i övrigt.

Den största olägenheten är dock den, att stadsvalkretsarna bli allt för små för att någon proportionell rättvisa skall kunna åstadkommas. Enligt den valkretsindelning, som verkställdes föregående år, utse 34 stadsvalkretsar eller 60 % av samtliga, 3 landstingsmän eller därunder, 9 valkretsar utse två landstingsmän och 1 valkrets utser endast en landstingsman. Att propotionalismen i dessa fall ej kan komma till sin rätt är uppenbart.

Då, enligt mitt förmenande, städerna ha mera gemensamma intressen med de bygder vari de äro belägna än med varandra, tager jag mig friheten föreslå sådan ändring i förordningen om landsting, att städer, som ej bilda egen valkrets, må kunna förenas med den domsaga, vari eller varintill de äro belägna.

Samtidigt kunde tagas under överbäggande huruvida stadsvalkretsarna borde göras lika stora som landsvalkretsarna, eller med en minimifolkmängd av 20,000. Då emellertid en sådan förändring skulle innebära, att flertalet städer skulle komma att tillföras landsvalkretsar, och då något skäl möjligen kan finnas att bibehålla stad och land åtskilda, då ej särskilda olägenheter därav uppstå, har jag ej velat föreslå någon ändring i detta hänseende. Likaledes anser jag, att städer fortfarande må kunna förenas, då detta utan olägenhet kan ske.

Under återopande av ovanstående, och med förhoppning att vederbörande utskott måtte formulera den ändring i lagtexten som erfordras, får jag hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring i förordningen om landsting, att stad, som icke utgör egen valkrets och som icke utan olägenhet kan förenas med annan eller andra städer, må förenas med den domsaga, vari eller varintill den är belägen.

Stockholm den 20 januari 1920.

Martin Andersson
i Igelboda.